

แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Effectiveness Academic Administration Guidelines of Rajaprachanukroh Schools in the Northeast

จักรีวุฒิ สมอมอบ^{1*} ชัยยนต์ เพาพาน

Chakkriwut Samomop¹ Chaiyon Paopan²

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

A Master's Student, Educational Administration Program, Roi Et Rajabhat University

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Lecturer, Faculty of Education and Human Development, Roi Et Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Chakkriwut2537@phosai.ac.th

(Received: 1 March 2025, Revised: 17 March 2025, Accepted: 19 March 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาองค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล การวิจัยมี 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและประเมินความเหมาะสมและยืนยันองค์ประกอบ ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น จากกลุ่มตัวอย่าง 267 คน ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ การประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ งบประมาณและทรัพยากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการ ความรู้ ทักษะและเจตคติของครู กระบวนการบริหารงานวิชาการ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ขั้นตอนวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นตรวจสอบและประเมินผล ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาการ

บริหารงานวิชาการ ครูมีความพึงพอใจ นักเรียนมีเจตคติทางบวก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล; แนวทางการบริหาร;
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์

ABSTRACT

This research aims to 1) study the components of effectiveness academic administration guidelines, 2) study the current status, desired status, and necessary needs, and 3) study the effectiveness academic administration guidelines. The research consists of 3 phases: Phase 1 studies the components of effectiveness academic administration guidelines from documents and related research, and assesses the appropriateness and confirms the components. Phase 2 studies the current status, desired status, and necessary needs from a sample of 267 people. Phase 3 studies the effectiveness academic administration guidelines through focus group discussions and assesses the appropriateness and feasibility. The research results show that 1) the components of effectiveness academic administration guidelines consist of factors affecting effectiveness academic administration, academic administration process, and effectiveness of academic administration. The assessment of appropriateness is at the highest level. 2) The overall current status is at a moderate level, and the desired status is at the highest level. The necessary needs are ranked as follows: Factors affecting effectiveness academic administration, academic administration process, and effectiveness of academic administration. 3) Study the effective academic administration guidelines as follows: There are 5 factors affecting effectiveness academic administration: budget and resources, parental and community participation, and school environment and atmosphere. Academic leadership, knowledge, skills and attitudes of teachers. The academic administration process has 3 components: planning stage, plan implementation stage, inspection and evaluation stage. Effectiveness from academic administration has 4 components: development of academic administration, teachers are satisfied, students have positive attitudes, students have high academic achievement, assessment of appropriateness and feasibility is at the highest level for every component.

KEYWORD: Effectiveness Academic Administration; Management Guidelines;
Rajaprachanukroh School

บทนำ

ด้วยกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในด้านวิทยาการทางเทคโนโลยี ทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพังต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน นอกจากนั้นยังต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ในเรื่องความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม อุบัติภัยต่างๆ ส่งผลกระทบรุนแรงต่อมนุษย์โดยทั่วไป ทำให้แต่ละประเทศต้องมีการเตรียมพร้อมคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความสามารถในการปรับตัว ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี เหมาะสมและพอเพียงสอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่ว่าการจัดการศึกษาให้คนในชาติเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม คุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา ต้องพัฒนาบุคลากรในประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) การจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ และมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา มีทักษะชีวิต มีความสามารถทางเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาของไทยยังมีปัญหาและอุปสรรค จากการสรุปผลคุณภาพผู้เรียนของแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-2570) ส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานศึกษาที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐาน ที่กลุ่มเด็กวัยเรียนของไทยมีเชาว์ปัญญา (IQ) ที่ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากล ขณะที่ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับปกติ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ส่วนใหญ่ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องสร้างคุณภาพผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการให้สูงขึ้น

สถานศึกษาต้องมีการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จตามหลักการมากที่สุด ซึ่งการดำเนินการตามแนวคิดการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้กับการบริหารงานวิชาการได้เป็นอย่างดี การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลเป็นความสำเร็จจากการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของปรัชญา หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้านอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการเลือกสรรวิธีการที่เหมาะสมโดยอาศัยปัจจัยด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านคน ด้านงบประมาณ ด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงเทคนิคการบริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (นิรัชกร ทองน้อย, 2556) ล้วนแต่เป็นส่วนที่มุ่งให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายของงาน เช่น งานด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านการวัดผลการประเมินผลการเรียน งานด้านนิเทศภายในสถานศึกษาและงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา โดยความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการนั้น ต้องกำหนดทุกนโยบายและจะต้องสนองตอบเป้าหมายอันเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษา ตลอดทั้งต้องมีกระบวนการวางแผนที่มี

ประสิทธิภาพจนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ (ปัญญา พรหมบุตร, 2552) เช่น ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติทางบวก สาธารณปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ เป็นคนดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด และใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการ อย่างคุ้มค่า (ปัญญา จันทะพันธ์, 2556)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แม้ว่าจะมีการกิจหลักในการให้บริการด้านวิชาการ วิชาชีพแก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีการดำเนินการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งในด้านการบริหารงานวิชาการให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและประสิทธิภาพควบคู่กันไป แต่ผลการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังประสบปัญหาด้านงานการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ เห็นได้จากในปีการศึกษา 2566 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าใน 4 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ มีเพียงวิชาภาษาไทยวิชาเดียวเท่านั้นที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 50 คะแนน (50.73) โดยรวมถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ และจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะโรงเรียนยังขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูครบชั้นแต่สอนไม่ตรงเอก ทำให้ขาดทักษะเฉพาะด้านในด้านการบริหารงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ (สัญญา แสนทวีสุข, 2559)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นถึงปัญหาของการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการเองเป็นงานที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จะต้องอาศัยกระบวนการการบริหารงานที่มีความเป็นระบบ จึงจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผล การช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งได้แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ และสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผลและเป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

2. สร้างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบประเมินรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. การประเมินความเหมาะสมและยืนยันองค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำผลที่ได้มาใช้ในการประกอบการสร้างแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2566 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งหมด 597 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 44 คน และครูผู้สอน 553 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 267 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 39 คน และครูผู้สอน 228 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบเคียงกับตารางของ Krejcie & Morgan (1970) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทเครื่องมือ

เครื่องมือมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

2.2.2 ศึกษารายละเอียดและปรับปรุงองค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ในการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อนำมาสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

2.2.3 นำแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ได้เท่ากับ 1 ทุกข้อ

2.2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับโรงเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient ตามวิธีของ Cronbach โดยแบบสอบถามควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นของสภาพปัจจุบัน 0.959 ชุดที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นของสภาพที่พึงประสงค์ 0.855

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. วิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

กำหนดค่าความต้องการจำเป็นตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) มีสูตรดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I-D)/D$$

เมื่อ $PNI_{Modified}$ แทน ค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

I แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
D แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการดังนี้

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1.1 ยกร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

1.2 หัวข้อแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วย

1.2.1 หลักการและเหตุผล

1.2.2 วัตถุประสงค์

1.2.3 เนื้อหาของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยประมวลผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สรุปเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 3 คน

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล กระบวนการบริหารงานวิชาการ และประสิทธิผลจากการบริหารงานวิชาการ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความเหมาะสมองค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล	4.80	.447	มากที่สุด
2. กระบวนการบริหารงานวิชาการ	4.80	.447	มากที่สุด
3. ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ	4.57	.669	มากที่สุด
รวม	4.72	.513	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เป็นต้นี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล กระบวนการบริหารงานวิชาการ และประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ

2. สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ รองลงมา คือ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ความต้องการจำเป็นของของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล รองลงมา คือ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ รายละเอียดดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	N = 267	
	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	130	48.70
หญิง	137	51.30
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	39	14.60

รายการ	N = 267	
	ความถี่	ร้อยละ
ครูผู้สอน	228	85.40
รวม	267	100
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	47	17.60
5-10 ปี	142	53.20
11-20 ปี	72	27
21 ปีขึ้นไป	6	2.20
รวม	267	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 267 คน เมื่อพิจารณาเพศ เป็นชาย 130 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70 เพศหญิง 137 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 สถานภาพตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 ครูผู้สอน จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 85.40 และประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 53.20 ระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 27 และ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความสำคัญความต้องการจำเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความสำคัญความต้องการจำเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แนวทางการบริหารงาน วิชาการที่มีประสิทธิผล	สภาพปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์		PNI _{Modified}	ลำดับ ความต้องการ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการที่มีประสิทธิผล	3.16	.413	4.71	.229	0.49	1
2. กระบวนการบริหารงาน วิชาการ	3.21	.536	4.73	.278	0.47	2
3. ประสิทธิภาพจากการบริหารงาน วิชาการ	3.25	.565	4.79	.239	0.47	3
รวม	3.20	.417	4.74	.157	0.48	

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.48 พิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล กระบวนการบริหารงานวิชาการ และประสิทธิผลจากการบริหารงานวิชาการ

3. การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล มี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ งบประมาณและทรัพยากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการ และ ความรู้ ทักษะ และเจตคติของครู 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ขั้นตอนวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และ ขั้นตรวจสอบและประเมินผล 3) ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ครูมีความพึงพอใจ นักเรียนมีเจตคติทางบวก และ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มี ประสิทธิผล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มี ประสิทธิผล	4.77	.200	มากที่สุด	5	.000	มากที่สุด
2. กระบวนการบริหารงานวิชาการ	4.54	.505	มากที่สุด	5	.000	มากที่สุด
3. ประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ	4.84	.262	มากที่สุด	5	.000	มากที่สุด
รวม	4.74	.257	มากที่สุด	5	.000	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประสิทธิภาพจากการบริหารงานวิชาการ รองลงมา คือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ ความเป็นไปได้

ของแนวทางทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้ววิเคราะห์สังเคราะห์ออกมาได้ องค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล กระบวนการบริหารงานวิชาการ และประสิทธิผลจากการบริหารงานวิชาการ และได้นำองค์ประกอบแต่ละด้านมาประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสม ซึ่งผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริดา สายมายา (2565) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล 2) แบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากการวางแผนในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรที่จะต้องมีความชัดเจนเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงความประหยัดแต่เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการ ผู้ปกครองและชุมชนที่ยังมีบทบาทที่ไม่ชัดเจนในการร่วมวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ไม่ตอบสนองบริบทของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ความรู้ ทักษะและเจตคติของครูที่มุ่งเน้นภาระงานที่นอกเหนือจากงานวิชาการ ส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Srgiovanni (1991) ได้ศึกษาลักษณะสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลว่าควรมีองค์ประกอบ 1) เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) มีแผนงานทางวิชาการที่ดี 3) จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 4) มี

บรรยากาศสถานศึกษาในทางบวก 5) ส่งเสริมความมี ปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบเป็นกลุ่ม 6) มีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง 7) ใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 8) ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 9) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากกระบวนการที่มีการกำหนดเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน กำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบงานที่ไม่ตรงกับความสามารถ หรือมีภาระงานที่มากเกินไป การปฏิบัติตามแผนที่ขาดการสอดประสานระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่มีความชัดเจน ขาดการสะท้อนผลการประเมินทางวิชาการที่จะทำให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรเกิดการรับรู้และวางแผนปรับปรุงพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Backer (2001) ได้ศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐมิชิแกน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารประสบปัญหาามากที่สุดในเรื่อง การจัดบุคลากรสำหรับงานต่างๆ มากที่สุด รองลงมาคือปัญหาการนิเทศการศึกษาและที่ประสบปัญหามากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านประสิทธิผลจากการบริหารงานวิชาการ สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการยังขาดความชัดเจนในเรื่องการกำหนดเป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารงานวิชาการ ครูขาดแรงจูงใจในงานวิชาการ มีภาระงานที่มากเกินไปจนความจำเป็น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ผู้เรียนขาดแรงจูงใจทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ McCarthy (1971) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า ผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นแตกต่างกลับกลุ่มครู เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการและความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการทุกกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายองค์ประกอบด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรที่จะต้องชัดเจนเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา คำนึงถึงความประหยัดแต่เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการ ผู้ปกครองและชุมชนที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศต้องเอื้ออำนวยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ตอบสนองบริบทของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ความรู้ ทักษะและเจตคติของครูที่ควรมุ่งเน้นภาระงานด้านวิชาการเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aghte (1980) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้บทบาทและหน้าที่ครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลงานวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่นๆ มากเกินไปควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากยิ่งขึ้นครูใหญ่และครูมีความคิดเห็นว่าโครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานและมีการทำงานเป็นคณะมากยิ่งขึ้น ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ สภาพที่พึงประสงค์อยู่ใน

ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาควรมีวางแผนที่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบงานตรงกับความสามารถหรือความต้องการ มีการปฏิบัติตามแผนที่ต้องสอดคล้องประสานกันระหว่างผู้บริหารและครู และควรสะท้อนผลการประเมินทางวิชาการเพื่อที่จะทำให้ผู้บริหารและครูเกิดการรับรู้และวางแผนปรับปรุงพัฒนาาร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Person (1993) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริการแบบมีส่วนร่วมกับการรับรู้ประสิทธิผลของสถาบันของวิทยาลัยชุมชนในนอร์ทแคโรไลนา พบว่าการบริการแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผล ด้านประสิทธิผลจากการบริหารงานวิชาการ สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการควรชัดเจนในเรื่องของการกำหนดเป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากรที่มีความจำเป็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเกิดความราบรื่น สร้างแรงจูงใจในการบริหารงานวิชาการแก่ครู ลดภาระงานที่มากเกินไปจนความจำเป็น มุ่งส่งเสริมครูในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนเป็นไปตามที่คาดหวัง สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงผลงานทางวิชาการเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ มีผลงานเชิงประจักษ์และเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชเรศ คำดีบุญ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ พบว่า ด้านงบประมาณและทรัพยากรมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า งบประมาณและทรัพยากรถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ต้องคำนึงถึงความประหยัดแต่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับแนวคิดของระเบียบ สุวรรณมาโจ (2562) ที่กล่าวว่า การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพียงพอต่อการกิจของโรงเรียนทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ พบว่า ขั้นปฏิบัติตามแผนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า หากสถานศึกษามีการกำหนดวางแผนในการบริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจนเพียงใด ถ้าบุคลากรไม่มีการดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงาน อาจส่งผลต่อเป้าหมายในการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของวิภาภรณ์ สร้อยคำ (2560) ที่กล่าวว่า เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้โดยเป็นการร่วมมือกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีการสอดคล้องประสานกันเป็นอย่างดีทุกฝ่ายทุกคนพยายามเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้นมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายทำงานด้านวิชาการอย่างมีความสุข จัดหาส่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม ทุกระดับปฏิบัติการตั้งแต่ระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่ายเพื่อเป็นกระตุ้นและส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน ด้านประสิทธิผลจากการ

บริหารงานวิชาการ พบว่า ครูมีความพึงพอใจ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารมีเป้าหมายที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และมีความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านทักษะการจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย จะส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจ และส่งผลให้ผู้บริหารเกิดความพึงพอใจเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chester (2006) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีประสิทธิภาพสูง เนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลากหลายวิธี อบรมปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอนในที่ประชุม จัดให้มีการปฐมนิเทศครูใหม่ วิจารณ์งานของครู

3. ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง และได้นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ได้ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการ 3) ประสิทธิผลจากการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมและยืนยันองค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผู้วิจัยได้มีการสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด มีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้รับการเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นทั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภากรณ์ สร้อยคำ (2560) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของชวลลักษ์ รัตนภักทรกุล (2559) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาทำให้ทราบองค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการศึกษาและดำเนินการตามองค์ประกอบของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ทั้ง 3 องค์ประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

1.2 จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล พบว่า องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ งบประมาณและทรัพยากร ซึ่งผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญในการกำหนดและวางแผนนโยบายตลอดจนการดำเนินการต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา และองค์ประกอบอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

2. ข้อเสนอสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำองค์ประกอบจากผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

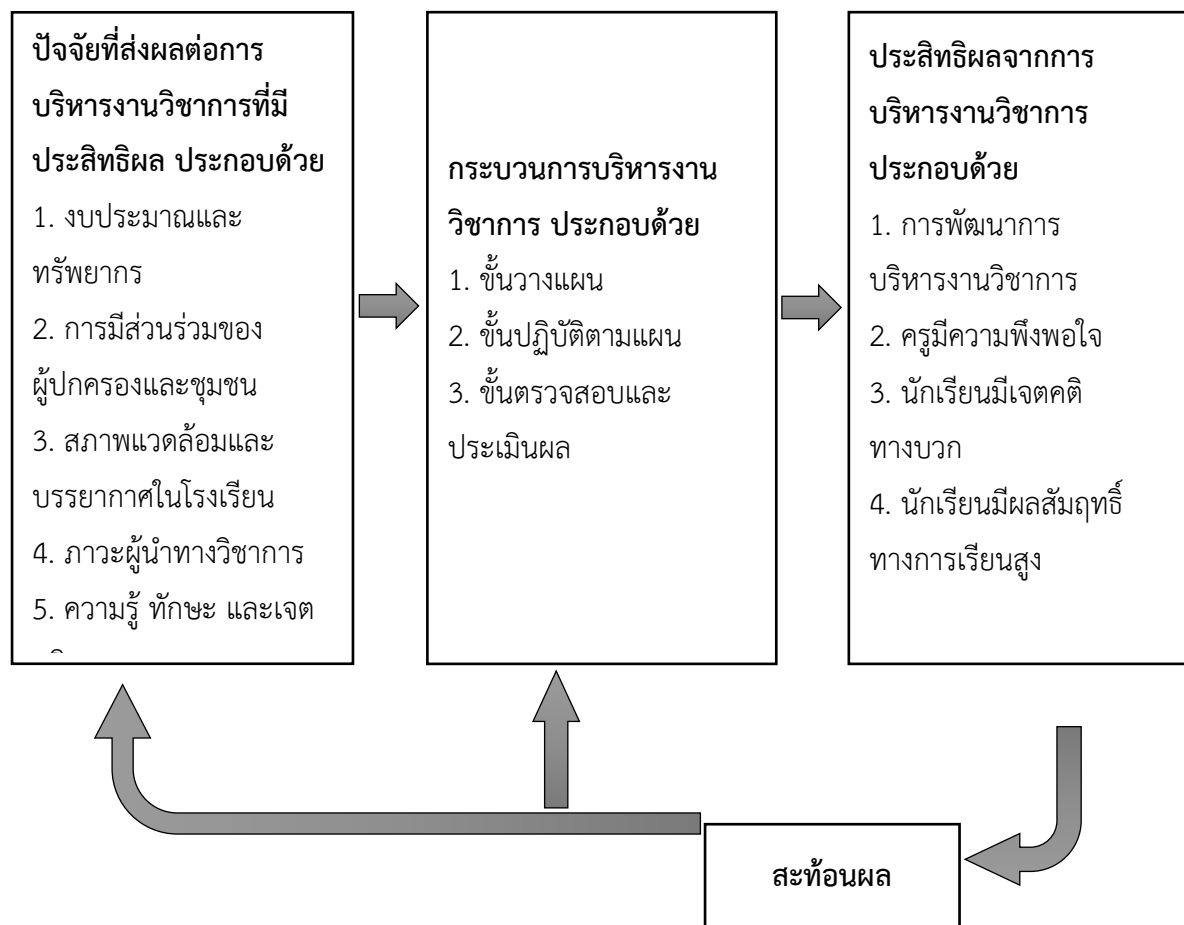
2.2 ควรศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือ ความร่วมมือและกำลังใจอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ เพาพาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เมตตา ให้นำแนวคิด ให้คำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดเวลา ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือการวิจัยอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบที่ดี ที่ได้ให้กำเนิดชีวิตอันมีค่า ให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่องและให้สิ่งที่ดีที่สุดแก่ผู้วิจัยเสมอมา

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยพบองค์ความรู้ใหม่ของแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชวลลักษ์ รัตนัทกุล. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารราชพฤกษ์*, 14(3), 57-64.
- นิรัชกร ทองน้อย. (2556). *การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด*, 11(1): 163-175.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- ปริญญา จันทะพันธ์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ปัญญา พรหมบุตร. (2552). *ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*.
- ระเบียบ สุวรรณมาโจ. (2562). สภาพปัญหาและประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 8(30): 84-95.
- วิภาพร สร้อยคำ. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2566). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566*.
<https://newonetestresult.niets.or.th>.
- สัญญา แสนทวีสุข. (2559). *สภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์*, 1(1), 3-5.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-2570)*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิริดา สายมยา. (2565). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วารสารการพัฒนารับรู้สมัยใหม่*, 8(7), 51-72.
- Aghte, R.R. (1980). The Elementary Principal's Perception of Their Own and Teacher Role in Curriculum Decision Making. *Dissertation Abstracts International*, 24(3), 5634-A.
- Backer, L. (2001). State Problem of Academic Administration in Primary School. *Dissertation Abstracts International*, 6(4), 4243-A.
- Chester, N.M. (2006). *An Introduction to School Administration: Selected Reading*. Mcmillan.

- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- McCarthy, W.M. (1971). The Role of the Secondary School Principal in New Jersey.
Dissertation Abstracts International, 32(2), 705A.
- Sergiovanni, T.J. (1991). *The Principal Ship: A Reflective Practice Perspective*. Allyn and Bacon.